

Stanowisko nr 1 Rady KSOiW NSZZ „Solidarność” z dnia 27 sierpnia 2024 r.

ws. sytuacji w oświacie przed rokiem szkolnym 2024/2025

Rada Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” wyraża swoje zaniepokojenie sytuacją w oświacie przed nowym rokiem szkolnym 2024/2025, jej skutkiem jest m. in. brak zainteresowania pracą w szkolnictwie.

Dzieje się tak mimo podwyżki, która miała miejsce w 2024 roku, ponieważ wyzwania i oczekiwania, przed którymi staje nauczyciel, są coraz większe. Codziennością w polskiej szkole są problemy natury wychowawczej i edukacyjnej, związane z coraz większą liczbą uczniów z opiniami i orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie z niepełnosprawnością przyjmowani są do szkół ogólnodostępnych mimo braku pedagogów, psychologów, specjalistów i nauczycieli wspomagających. Zbyt liczne klasy, nadmierna biurokracja oraz roszczeniowość rodziców sprawiają, że warunki pracy w szkole ulegają systematycznemu pogorszeniu.

Wielu pracowników oświaty ma poczucie, że wprowadzone przez nowe władze MEN zmiany są zbyt pochopne, czego przykładem było nagłe, bo wprowadzane w trakcie roku szkolnego, rozporządzenie o likwidacji prac domowych. Nauczyciele wyrażali obawy, że odejście od prac domowych, plany odchudzania podstawy programowej, redukcje godzin wpłyną negatywnie na jakość wiedzy i nabytych przez uczniów umiejętności, a także skutkować będą, np. brakiem poczucia obowiązkowości oraz umiejętności organizacji pracy własnej. Zdaniem KSOiW decyzje te doprowadzą do obniżenia rangi szkół publicznych i uzależnienia osiąganego poziomu wiedzy i wykształcenia uczniów od statusu materialnego ich rodziców.

Podobny niepokój u wielu nauczycieli wprowadziła arbitralna decyzja o likwidacji przedmiotu historia i teraźniejszość czy zmiany w organizacji nauki religii, co skutkuje nagłą redukcją liczby godzin etatowych realizowanych w ramach swojego pensum przez nauczycieli tych przedmiotów.

Część nauczycieli i dyrektorów szkół obawia się radykalnego odejścia od wypracowanego przez lata kanonu wychowania patriotycznego i obywatelskiego oraz stosunku do obowiązków wobec ojczyzny. Te zastrzeżenia wzmocniły zmiany w kanonie lektur oraz podstawie programowej z historii.

W ocenie Rady Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania w polskiej szkole potrzeba stabilizacji oraz wsparcia. Zmiany i stanowienie nowych przepisów prawnych powinno być poprzedzone szerokimi konsultacjami i dyskusją ze środowiskiem nauczycieli praktyków. Bardzo ważne jest zapewnienie równowagi pomiędzy prawami a obowiązkami uczniów,

a także dyscypliny szkolnej. Nauczyciel powinien być także chroniony przed nadmiernymi roszczeniami ze strony rodziców uczniów, co staje się narastającym problemem w szkołach.

Ważne jest również przyjęcie systemowych rozwiązań płacowych, które **uzależnią wysokość płac nauczyciela od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw**. Istotne jest też, by podjąć temat systemowego naliczania nakładów na oświatę w perspektywie co najmniej kilkuletniej. Niezbędnym elementem zmiany powinna być **waloryzacja dodatku za wychowawstwo**. Wprowadzony w 2019 roku minimalny dodatek w wysokości 300 zł, z uwagi na znaczącą inflację, utracił wyjściową wartość, a zadania wychowawcze pozostają wciąż bardzo ważne i stają się coraz trudniejsze. Tymczasem rząd proponuje zmiany ustawowe w sposobie finansowania JST, które zakładają całkowitą niezależność samorządów w określaniu i wydatkowaniu środków na oświatę. Proponowane rozwiązania są bardzo groźne, mogą prowadzić wprost do degradacji poziomu edukacji i dalszego obniżenia prestiżu zawodu nauczyciela.

Niepokój budzi też rozszerzanie edukacji włączającej, czyli tworzenie nowego modelu edukacji dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wielu nauczycieli odbiera to jako atak na wypracowany przez lata, sprawdzający się polski model szkolnictwa specjalnego.

Problemów do rozwiązania w trybie pilnym w edukacji jest bardzo wiele. Dobrze, że rozpoczęły się rozmowy z Ministerstwem Edukacji Narodowej w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli. Niestety, miały miejsce one dopiero pod koniec czerwca, tym samym zmarnowano pół roku. W związku z powyższym przed początkiem nowego roku szkolnego nie ma żadnych dobrych informacji dla nauczycieli. Prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” zgłosiło w stanowisku z 25 czerwca br. przed spotkaniem z MEN szereg zagadnień i postulatów do rozwiązania w jak najszybszym czasie. Niestety, rozmowy przedstawicieli MEN i związków zawodowych nie przyniosły oczekiwanych zmian.

Rada KSOiW zwraca uwagę na zagrożenie, że to szkoła i nauczyciele będą obwiniani za różne niepowodzenia, w tym słabsze wyniki edukacyjne młodych ludzi. Stąd tym bardziej oczekujemy, aby nauczyciel był traktowany podmiotowo, szanowana była jego godność i AUTONOMIA wyboru metod kształcenia i wychowania. Aby został wreszcie wprowadzony system, który uniezależni wynagrodzenia w oświacie od doraźnych decyzji polityków i rytmu kampanii wyborczych, a szeroko rozumiana edukacja była rzeczywiście polską racją stanu.

*Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”
dr Waldemar Jakubowski*